

Acil Durumlarda Bebek ve Küçük Çocukların Beslenmeleri için Destekleyici Mekanlar

Teknik Özet

Eylül 2020

GTAM

BESLENME İÇİN KÜRESEL TEKNİK DESTEK MEKANİZMASI

ARKA PLAN

Arsal, Lübnan'da Bebek Dostu Mekan, 2020. Joelle Asaf/Action Against Hunger

Bu özet hakkında:

2019'da Beslenme için Küresel Teknik Destek Mekanizması¹ (GTAM) Acil Durumlarda Beslenme (NiE) uygulayıcıların sıklıkla karşılaştığı teknik zorlukları ve bu zorluklara katkıda bulunan bilgi ve rehberlikteki boşlukları inceledi. İlgili rapor² Bebek ve Küçük Çocukların Beslenme (IYCF) Köşeleri ve Anne Bebek Alanları (MBA'lar) arasındaki farkların uygulayıcılar tarafından net bilinmediğine ve uygulamayı yönlendirecek kaynakların olmayışına öncelikli eksikler olarak dikkat çekti.

Bu özet kimler için hazırlanmıştır?

Bu teknik özet, destekleyici mekanlar ile ilgili mevcut bilgi, rehberlik³ ve araçlar hakkında bir genel bakış sunarak yukarıdaki eksikliklere değinmeyi hedeflemektedir. IYCF köşeleri veya MBA'ları uygulamayı düşünen uygulayıcılar ve programcıları mevcut kaynaklar ve araçlar hakkında bilgilendirmek ve uygulamaya rehberlik etme hedefi ile tasarlanmıştır. Bu örnek olay çalışması mevcut kaynakların ve araçların ilgili bölüm incelemesi ile birlikte önemli haber kaynakları ile söyleşiler kullanılarak hazırlanmıştır.

¹ <https://gtam.nutritioncluster.net/>

² <https://www.enonline.net/resource/baselinetechnicalneeds2019>

³ Bu teknik özet mevcut rehberlere dayandırılmıştır, özellikle de Bebek Dostu Mekanlar Kılavuzu (Action Against Hunger, 2014), Acil Durumlarda Emzirmenin Desteklenmesi: Bebek Dostu Çadırların Kullanımı (World Vision, 2011) ve Acil Durumlarda Bebek ve Küçük Çocukların Beslenmesi üzerine Operasyonel Rehberlik (IFE Core Group, 2017)

IYCF-E İÇİN DESTEKLEYİCİ MEKANLAR HANGİLERİDİR?

'Destekleyici Mekan' kapsayıcı bir terimdir. Hamile kadınlar, anneler ve diğer bebek ve küçük çocuk bakıcılarının acil durumlarda çocuklarının ve kendilerinin beslenmeleri ve bakımları için desteğe ulaşabilecekleri, farklı türlerde güvenli mekanları tarif etmektedir. Bu terimin içerisinde Bebek

Dostu Mekanlar, Anne Bebek Alanları, Bebek Çadırları ve Bebek ve Küçük Çocukların Beslenme (IYCF) Köşeleri ve benzerleri yer almaktadır. Bunlar fiziksel mekanlardır. Ancak, bazı faaliyetler mekanın dışında da gerçekleşir. (Farklı kurumlar tarafından uygulanan destekleyici mekan örnekleri için [EK 1](#)'e bakınız.)

Destekleyici mekanların ortak hedefleri ve amaçları

Ortak Hedefler: Acil durumlarda iki yaş altı çocuklar ve anneleri/bakıcıları ile ilgili olarak eksik IYCF uygulamalarına bağlı yetersiz beslenme, hastalık ve ölümlerde azalmaya katkıda bulunmak. Kurumlar arasında kullanılan terminoloji ve müdahale şekilleri değişiklik gösterse de, her tür destekleyici mekan bu ortak hedefleri paylaşmaktadır.

Amaçlar: Uygun IYCF uygulamalarına izin veren güvenli ve destekleyici bir mekan yaratmak ve aşağıdaki hedefler doğrultusunda uzman desteğine erişim sağlamak: i) IYCF ve diğer bakım uygulamalarını korumak ve güçlendirmek; ii) Çocuk gelişimini ve anne/bakıcı ile çocuk arasındaki ilişkilerin desteklenmesi; iii) Çocuk ve bakıcılarının genel sağlığını iyileştirmek, dolayısıyla da bakıcıları kendi çocuklarını beslemek ve onlara bakmak konusunda güçlendirmek.

Destekleyici mekanda **birçok farklı hizmet ve faaliyet** sunulabilir. Emzirme için gizlilik sağlamak kadar basit olabilirler. Daha kapsamlı hizmetler tam teçhizatlı bir binada farklı faaliyetlerin programlanmasını gerektirebilir (ör. IYCF, psikososyal ve

hijyen faaliyetleri). *Tüm* müdahale modellerinin özünde **uygun IYCF uygulamalarının korunması, tanıtılması ve desteklenmesi** yatmaktadır.⁴ (Ayrıntılı bilgi için [Hizmetler](#) bölümüne bakınız).

Terminoloji üzerine bir not

Kurumlar arası kabul edilmiş tanımlar veya rehberler olmadığında, farklı kurumlar aralarında ufak farklar bulunan modeller için farklı terimler kullanılmaktadır. Örneğin, Action Against Hunger "Bebek Dostu Mekan" terimini kullanıyor, Save the Children "Anne Bebek Alanlarına" atıfta bulunuyor ve World Vision "Bebek Dostu Çadırlar" olarak tanımlıyor. Aynı faaliyet alanında çalışan paydaşların kafa karışıklığını önlemek için aynı terimleri kullanmaları faydalı olurdu.

Destekleyici mekanlar, taşınabilir (ör. çadır gibi hızla kurulabilen geçici yapılar⁵) veya yerinde sabit olabilirler. Bağımsız olabildikleri gibi (sağlık tesisleri gibi) başka yapılar veya (gıda dağıtımı gibi) hizmetler ile entegre olabilirler. Entegre mekanlar genellikle "IYCF Köşeleri" olarak adlandırılırlar.

⁴ DSÖ ve UNICEF bebeklerin doğumdan sonraki bir saat içerisinde emzirmelerini, yaşamlarının ilk altı ayında yalnızca emzirmelerini ve sonra iki yaş ve üzerinde güvenli, besleyici ve yaşına uygun gıdalar ile desteklenerek emzirmeye devam edilmesini önermektedir. Acil durumlarda koruma ve uygun destek, emzirmeyen bebeklerin en güvenli şekilde beslenmelerinin sağlanmasını da kapsamaktadır.

⁵ Modigell ve arkadaşları (2016). Hırvatistan'da Save the Children'in IYCF-E Acil Müdahalesi. Saha Değişimi 52, Haziran 2016, Sayfa 106. www.enonline.net/fex/52/rapidresponseincroatia

ACIL DURUMLARDA DESTEKLEYİCİ MEKANLAR NEDEN GEREKLİDİR?

Çocuklar, özellikle bebekler ve küçük çocuklar, acil durumlarda kötü beslenme, hastalık ve ölüme karşı savunmasızdırlar. Önerilen bebek beslenme uygulamalarını takip etmek bebeklerin hastalık ve ölümden korunmalarına yardımcı olur. Emzirmenin dünya çapında artırılması her yıl 80.000 çocuğun ölümünü engelleyebilir, özellikle de ishal ve zatürre ile ilişkili olanları.⁶ Bir çocuğun beslenmesi ve bakımının sağlığı, bilişsel gelişimi, eğitim düzeyi ve genel sağlığı üzerinde hem anlık, hem de ömür boyu sonuçları vardır ve aynı zamanda annenin zihinsel ve fiziksel sağlığı üzerinde de önemli sonuçları olmaktadır.⁷ Çocuklar Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) tarafından önerilen ilkelere göre beslenirlerse emzirme ve destekleyici beslenmenin sunduğu hayat kurtarıcı koruma etkisi en güçlü olarak hissedilebilir. Ancak, bakıcılar acil durumlarda bu önerilere uymakta aşağıdaki sorunlardan dolayı zorlanmaktadır:

- Fiziksel stres ve bakıcının yorgunluğu (ör. Yeterli barınma veya içme suyu olmadan geçen uzun süreler)
- Duygusal endişe ve psikososyal zorluklar
- Rahat ve mahrem olarak emzirecek mekan bulunamaması (ör. Yer değiştirme veya kamplarda aşırı kalabalık)⁸
- Kötü sıhhi tesisat ve (ör. Yiyecek veya anne sütü ikamesi ürünlerin (BMS) güvenle hazırlanması için) temiz suya erişim olmaması
- Uygun olmayan veya güvensiz ürünlerin kontrolsüz dağıtımı
- Bebek ve küçük çocuklar için güvenli ve temiz oyun mekanlarının bulunmaması
- Sosyal ağların ve topluluk yapılarının kesintiye uğraması, sosyal desteğin kaybolması ve bakıcının yalnızlaşması
- Mevcut sağlık ve beslenme hizmetlerinin kesintiye uğraması, ör. Emzirme danışmanlığı ve doğum öncesi bakım
- Eğitim ve bilgiye erişimin azalması
- Hizmet sağlayıcıların yoğun iş yükleri ve farklı önceliklerinden dolayı IYCF'nin önceliğinin azalması.

[Acil Durumlarda Bebek ve Çocukların Beslenmesi üzerine Operasyonel Rehberlik](#) (OG-IFE) acil durumlarda bakıcıların çocuklarını uygun şekilde beslemeleri ve onlara bakmaları konusunda nasıl destek verilmesi gerektiğini anlatmaktadır. Bazı acil durum şartlarında destekleyici mekanlar OG-IFE'de tanımlanan müdahaleleri uygulamak için etkin bir platform sunabilir. Örneğin, kadınlar rahatça ve mahremiyet içerisinde emzirecek bir mekana sahip olmadıklarında, destekleyici mekanlar kadınlara özel mekan ve/veya mahremiyet sunabilir. Bu haysiyet ve rahatlama duygularını destekleyebilir ve dolayısıyla daha iyi süt akışı ve sağlıklı bağ kurmayı sağlayabilir. Destekleyici mekanlar hamile kadınların, annelerin ve bakıcıların deneyimlerini paylaşmalarına ve öğrenmeyi kolaylaştıran, davranış değişimlerini etkileyen ve sosyal ve kültürel engelleri ortadan kaldıran akran desteği ağlarının oluşmasına olanak sağlar.⁹ (Acil durumda destekleyici mekanların nasıl faydalı olabileceğinin örnekleri için bakınız [EK 2](#)).

2010'da Haiti'deki yıkıcı depremden sonra annelerin rahatça emzirebileceği ve eğitilmiş danışmanlar ve akranlarından destek alabilecekleri bebek çadırları hızlıca kurulmuştu. Uygun emzirme acil duruma rağmen kesintisiz olarak devam etti. Deprem sırasında karma beslenmede oldukları ifade edilen bebeklerden yüzde otuzu, alınan destekten sonra yalnızca emzirmeye geçmiştir.¹⁰

Belirli bir durumda destekleyici mekanın gerekliliğine karar vermek

Yukarıda belirtilen sorunlardan bazılarının olduğu ve değerlendirmelerin IYCF uygulamaları ve/veya anne sağlığının risk altında olduğunu gösterdiği yerlerde destekleyici mekanların hayata geçirilmesi değerlendirilmelidir.

Aşağıdaki durumlarda müşterek mekanlar kurulması doğru OLMAYACAKTIR:

- Bulaşıcı hastalık salgını sırasında¹¹
- Nüfusun dağınık veya düşük yoğunluklu olduğu yerlerde.

⁶ Victora ve arkadaşları. (2016). *Lancet*. Ocak 30 2016;387(10017):475-90.

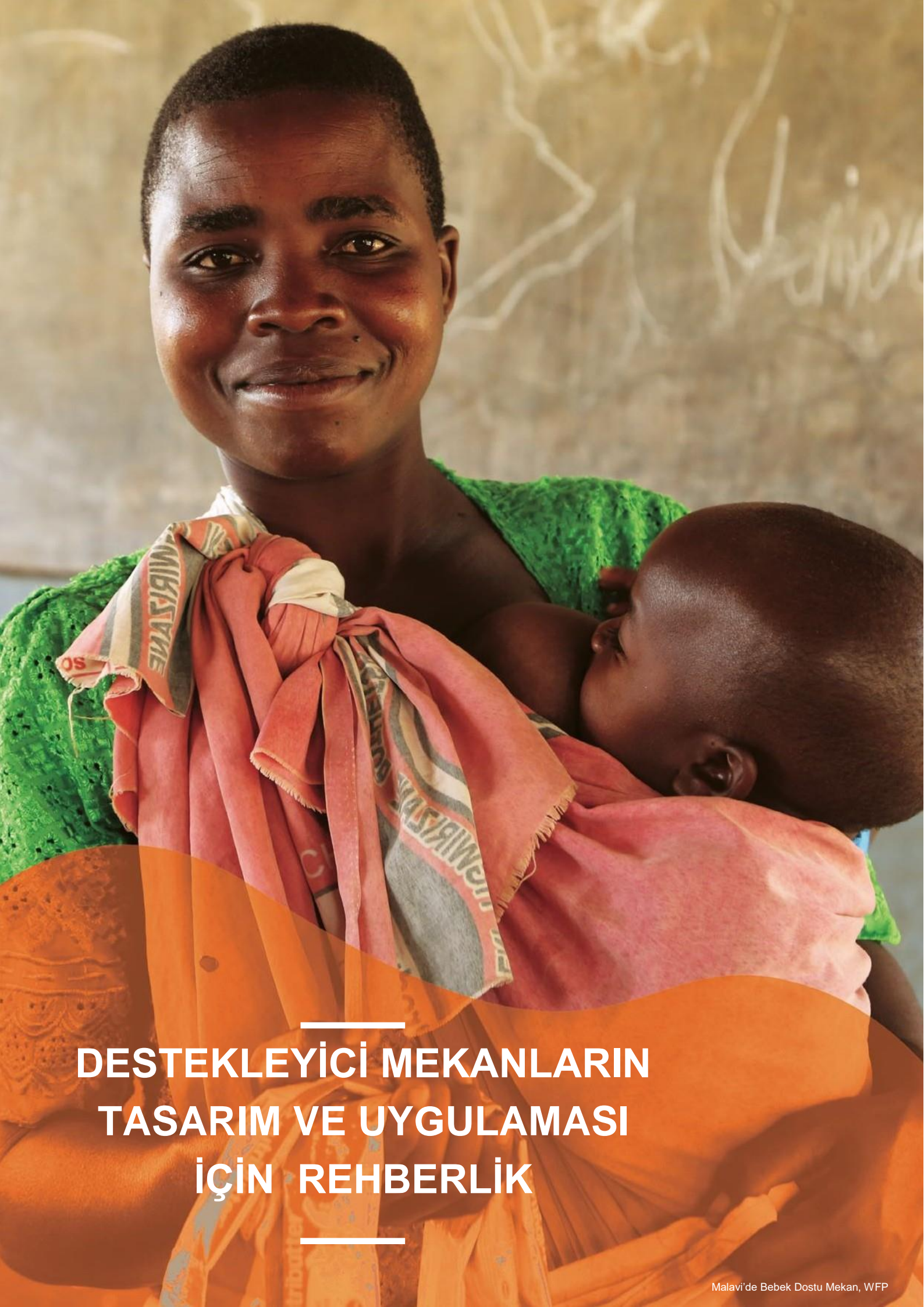
⁷ Rollins NC, Bhandari N, Hajeerhoy N ve arkadaşları. Emzirme uygulamalarını geliştirmeye neden yatırım yapmalıyız ve bunun için ne gereklidir? *Lancet*. 2016;387(10017):491-504.

⁸ Hirani, S. A. A., Richter, S., Salami, B. O., & Vallianatos, H. (2019). Afet yardım kamplarında emzirme: Yayınların bütüncül bir incelemesi. *Advances in Nursing Science*, 42(2), E1– E12. <https://doi.org/10.1097/ANS.0000000000000231>

⁹ Dall'Oglio, I., Marchetti, F., Mascolo, R., Amadio, P., Gawronski, O., Clemente, M., ... Giusti, A. (2020). İnsani Acil Durumlarda Emzirmenin Korunması, Teşvik Edilmesi ve Desteklenmesi: Yayınların Sistematik Bir İncelemesi. *Journal of Human Lactation*.

¹⁰ Ayoya MA, Golden K, Ngnie-Teta I ve arkadaşları. Büyük bir acil durumda emzirme uygulamalarının korunması ve geliştirilmesi: Haiti'deki bebek çadırlarından çıkarılan dersler. *Dünya Sağlık Örgütü Bülteni*. 2013;91(8):612-617.

¹¹ Salgın hastalıklardan önce var olan mekanlar, enfeksiyon önleme kontrolünün (IPC) güçlendirilmesi gibi, o hastalığa özel halk sağlığı tavsiyelerine uymalıdır.

**DESTEKLEYİCİ MEKANLARIN
TASARIM VE UYGULAMASI
İÇİN REHBERLİK**

Destekleyici mekanların tasarım ve uygulaması için rehberlik

Hem Action Against Hunger, hem de World Vision, Acil Durumlarda Bebek ve Küçük Çocukların Beslenmesi (IYCF-E) için destekleyici mekanların nasıl oluşturulabileceği üzerine derinlemesine rehberler geliştirmişlerdir (Aşağıdaki Referanslar bölümünde *Teknik Rehber* kısmına bakınız). **EK 3** destekleyici bir mekan uygulamasına hazırlanırken atılacak ana adımları önermektedir. Mekanların güvenli olduğundan emin olmak esastır. Ancak, bir mekan açılmadan önce kuruluştaki sıralanan (tüm malzemelerin temini gibi) tüm adımlar tamamlanana kadar beklenmesine gerek yoktur.

yaratmaktadır. Anne/bakıcıya yardım sağlayarak çocuklarının bakımına destek oluyorlar. Bir acil durumun başlangıcında temel hizmetlerin sağlandığı bir fiziksel mekan yeterli olacaktır.¹² Tablo 1'de genellikle sunulan temel faaliyetler ve değerlendirilebilecek ek faaliyetler listelenmiştir. Hangi faaliyetlerin sunulacağına kararını koşullar, değerlendirme sırasında belirlenen gereksinimler, acil durum müdahalesinin evresi, bakıcı sağlanabilmesi, sektör/ajans uzmanlığı, mekan bulunabilmesi, yetkin/eğitilmiş kadronun mevcudiyeti ve diğer hizmetlerin sağlanmasına bağlıdır.

Hizmetler

Öncelik uygun IYCF-E uygulamalarına olanak sağlayan güvenli ve destekleyici bir ortam

Tablo 1 Destekleyici mekanlarda hizmetler ve faaliyetler

Bebek Dostu Mekanlar, Bebek Dostu Çadırlar, Anne Bebek Alanları ve diğer destekleyici mekanlar
Temel hizmetler ve faaliyetler
<ul style="list-style-type: none">Bakıcıların rahatlamaları ve çocukları ile vakit geçirebilmeleri için bir karşılama mekanının sağlanmasıRahatça ve mahremiyet içerisinde emzirme için bir mekanın sağlanmasıTemiz içme suyu ve el yıkama tesislerinin sağlanmasıHer bir anne-bebek çiftinin ihtiyaçlarının değerlendirilmesi (ör. IYCF, psikososyal, koruma)İlgili hizmetler hakkında bilgi/yönlendirme sağlanması (ör. Aşı, doğum öncesi bakım, v.b.)Uzmanlar ile birebir IYCF danışmanlığı/emzirme danışmanlığıErken çocukluk gelişimi (ECD)/erken öğrenme/oyun seanslarıHalime kadınlar için faaliyetler (ör. Doğum ve lohusa dönemine hazırlık).
Değerlendirilebilecek ek hizmetler ve faaliyetler
<ul style="list-style-type: none">Psikososyal destekPsikolojik destekGevşeme ve farkındalık egzersizleriGrup tartışmaları ve/veya akran destek grupları¹³Beslenme/hijyen/bakım uygulamaları eğitimleri¹⁴Süt gelmesi ve/veya süt annelik için uzman desteğiAnne sütü ikamesine (BMS) bağımlı bebeklerin yönetimi¹⁵ (veya BMS yönetim hizmetlerine yönlendirilmeleri)Bebek masajıBebek banyo/hijyen faaliyetleriTamamlayıcı besleme faaliyetleri örneğin Yemek yapma gösterimleriÇocuk/anne yetersiz beslenme taraması ve yönlendirmeAile planlama ve acil doğum kontrolüKorunma sorunları konusunda bilgi ve destek (yalnızca harici yönlendirme)¹⁶Cinsiyete dayalı şiddet mağdurları için destek (yalnızca harici yönlendirme)Hamile ve emziren kadınlar için besleyici atıştırmalıkların sağlanması.

¹² Modigell ve arkadaşları (2016). Hırvatistan'da Save the Children'in IYCF-E Acil Müdahalesi. Saha Değişimi 52, Haziran 2016. Sayfa 106. www.enonline.net/fex/52/rapidresponseincroatia.

¹³ Şartlara bağlı olarak özellikle erkekleri/babaları veya büyük anneleri hedef alan seanslar içerebilir.

¹⁴ Şartlara bağlı olarak özellikle erkekleri/babaları veya büyük anneleri hedef alan seanslar içerebilir.

¹⁵ BMS'in tedarik şartları için dipnot 8'e bakın.

¹⁶ NB: Tüm çalışanlar destekleyici mekanda hangi hizmetlerin sunulduğundan bağımsız olarak, asgari olarak, cinsiyete dayalı şiddet de dahil olmak üzere korunma sorunları üzerinde bilgilendirilmelidirler.

Dinlenme ve bakıcılar ile eğitimli, empatik çalışanlar arasındaki konuşmalar gibi **resmi olmayan faaliyetler** (ör. ölçülmeyen veya raporlanmayanlar) de kıymetlidirler. Faaliyetler mekanın dışında da sürmeli. Bunlar hedeflenen hizmet kullanıcılarından mekana erişim konusunda sorun yaşayanlara (ör. Hamile kadınlar, yeni anneler ve engelli kişiler) sosyal yardımlar içerebilir. Ev ziyaretleri

evde çocukların nasıl beslendiği ve bakıldığına kararlarının verilmesinde önemli rol oynayan aile bireylerini de kapsayabilir. Sosyal yardım ekipleri grup eğitimi, sosyal mobilizasyon ve farkındalık artırma, topluluk lideri ile etkileşim ve destekleyici mekanın tanıtımı ve yönlendirmesi gibi topluluk seviyesinde faaliyetler de gerçekleştirebilir.

Not: Yukarıda [Tablo 1](#)'de sıralanan faaliyetler çoğunlukla IYCF köşeleri için de geçerlidir. Ancak, köşeler genellikle daha ufak ve beslenme haricindeki sektörler tarafından yönetildiği için

(bir bebeğin rahatça beslenebileceği temiz bir mekan sunulması gibi) yalnızca teknik uzmanlık gerektirmeyen temel faaliyetlerin sunulması ile kısıtlanmış olabilirler. IYCF köşeleri ve bağımsız mekanlar, birbirleri ile karşılıklı yönlendirme yaparak, aynı çalışma alanı içinde uygulanabilirler.

Asgari standartlar

Destekleyici mekanlara özel kurumlar arası asgari standartlar mevcut değildir. Bununla birlikte, destekleyici mekanlar aşağıda belirtilen genel gereksinimleri karşılamalıdır:

- [Acil Durumlarda Bebek Beslenmesi için Operasyonel Rehberlik](#). IFE Core Group, 2017
- [Anne Sütü İkamelerinin Pazarlanmasında Uluslararası Kurallar](#). DSO, 1981 ve takip eden Dünya Sağlık Asamblesi (DSA) Kararları
- [DSA Kararı: Bebek ve Küçük Çocuklar için Uygun Olmayan Besinlerin Tanıtımının Sonlandırılması Rehberi](#). 69'ncü DSA A69/7 Ek.1. 2016

Destekleyici mekanlar ilgili IYCF-E, Su, sıhhi tesisat ve hijyen (WASH), Korunma ve Ruh Sağlığı asgari standartlarını ([Sphere Standartları](#) benzeri) karşılamalıdır. Kurumlar mekanların standartları karşılamalarına yardımcı olmak için araçlar (ör. denetim kontrol listeleri) geliştirdiler. (Örnekler için Referanslar – [Gözlem ve Değerlendirme](#) kısmına bakınız.)

YAPIN: Davetkar, saygılı, dostça ve pozitif bir atmosfer sağlayın, iyi hijyen uygulamaları getirin, güvenli içme suyu sağlayın, kültürel uygunluktan emin olun, yeterli çocuk koruma önlemlerinin alındığından emin olun, arzu edildiğinde bir miktar mahremiyet sağlayın, herhangi BMS desteğinin gizli ve diğer faaliyetlerden bağımsız olduğuna emin olun, mekanın konforlu olmasını sağlayın (ör. Sıcaklık), güvenilir bir zaman planlaması oturtun, erkekleri dahil edin ve geniş topluluğa da açılın, bilgi, eğitim ve iletişim (IEC) materyalleri yerine parlak ve pozitif dekorasyonlar kullanın.

İstihdam

Gereken çalışan sayısı, sunulan faaliyetler, mevcut mekanlar ve beklenen hizmet kullanıcılarının sayısına bağlıdır. World Vision'ın [Acil Durumlarda Kadınlara, Gençlere ve Küçük Çocuklara Uygun Mekanlar \(WAYCS\) rehberi](#) eğitimli çalışanlar ile bakıcıların azami kabul edilebilir oranının 1:15 olması gerektiğini söyler. Destekleyici mekanda hangi tür çalışanların olacağı sunulan hizmetlerin türüne bağlıdır.¹⁷ Yeterli teknik ve (temizlikçi ve güvenlik çalışanları gibi) destek çalışanlarının yanı sıra bakıcıları karşılayacak ve faaliyetleri koordine edecek yeterli personelin olması son derece önemlidir.

Şekil 1

Destekleyici Mekan için gerekli ana öğeler

¹⁷ Bakınız Save the Children'in [olası çalışma pozisyonlarının örnek tanımları](#) için IYCF-E Araçları.

Kapasite güçlendirme

Destek personeli dahil tüm çalışanlar IYCF-E üzerine bir işe uyum eğitimine katılmalı ve görev ve sorumluluklarını yerine getirme konusunda eğitim almalı. Teknik personele ise (IYCF danışmanları ve psikososyal çalışanlar gibi) ileri düzey eğitim sağlanmalıdır. Mekanın *içerisinde* bazı faaliyetler (ör. IYCF danışmanlığı, Erken Çocukluk Gelişimi (ECD) faaliyetleri ve Psikolojik İlk Yardım (PFA)) için eğitim materyalleri mevcuttur. Ancak, destekleyici mekanların tasarımı ve uygulanması üzerine herhangi küresel eğitim materyali mevcut değildir.

Materyaller ve ekipman

Gerekli materyaller ve ekipmanlar acil durumdan etkilenen nüfusun ihtiyaçları ve kültürel ortamın değerlendirilmesi sonucu belirlenen şartlara ve faaliyetlere bağlıdır. Seçilen materyaller sıcak ve samimi bir ortam yaratmayı hedeflemelidir (ör. Oturma düzeni olarak). Destekleyici mekanlar için farklı yerleşim fotoğrafları için bakınız [EK 4](#). Bir hazırlık önlemi olarak zorunlu materyalleri içeren kitlerin önceden konumlandırılmaları önerilir.¹⁸

Konum seçimi

Mekanların sayısı ve boyutları üzerine karar verirken nüfusun büyüklüğünü ve coğrafi yayılımlarını göz önünde bulundurmak önemlidir. Konum ve çalışma saatlerinin güvenli ve ulaşılabilir (yol, mesafe ve yolculuk süresini göz önünde bulundurun) ve tuvaletlerin 50 metre içerisinde olduğundan emin olun. Bir kamp düzeninde mekanları savunmasız ev ve/veya ailelere ayrılmış barınaklara ve yönlendirme ve takibi kolaylaştıracak ilgili hizmetlere yakın konumlandırın. Dahası, mekanların fiziksel engelli kişilerin erişimine uygunluğunu sağlamak önemlidir.

Mekanların riskli konumlarda (ör. Güvenlik noktaları veya alan sınırları) olmadığından emin olmak için topluluk üyeleri ve alan yöneticileri ile koordinasyon sağlayın.

Sektörel sorumluluklar ve katılım

Acil durumlarda IYCF-E müdahalelerine genellikle beslenme sektörü öncülük eder. Ancak, bebek ve küçük çocukların iyiliği herkesin sorumluluğudur. Asgari standartları sağladığı sürece her sektör bir destekleyici mekan kurabilir.¹⁹ Destekleyici mekanlar, standart bir yaklaşım ile anne ve bebeklerin acil ihtiyaçlarını bütüncül olarak (ör. IYCF-E, MHPSS, ECD) sağlamayı hedefleyen çok sektörlü hizmet-teslimat platformları olarak işlev gösterebilirler. Mekana gelen ve giden güçlü yönlendirme patikaları sağlayın (ör. aşılama merkezlerinden, akut yetersiz beslenme tedavi tesislerinden ve gıda yardımı hizmetlerinden). Bakıcıların üzerindeki yükü azaltmak, zaman kazanmak ve özgüven geliştirmek için anne ve çocuklarına fayda sağlamak üzere tasarlanmış tamamlayıcı müdahaleler ilave etmek önemlidir. (Aşağıdaki Tablo 2'ye bakınız). Hazırlık faaliyetlerinde veya bir müdahalenin başlangıcında ilgili hizmetler için bir potansiyel teslimat platformu olarak destekleyici mekanların var olduğundan tüm sektörlerin farkında olmasını sağlayın. Destekleyici mekan faaliyetlerinin maliyetlendirilmiş müdahale ve kaynak mobilizasyon planlarında yer almasını sağlamak için işbirliği ve koordinasyon içerisinde olun.

Çoklu sektör desteği destekleyici mekanların başarıyla kurulabilmeleri için elzemdir (ör. Yer ayrılması için kamp yönetimi, barınak için tasarım ve inşaat rehberliği ve içilebilir su ve el yıkama tesisleri için WASH, v.b.).

Tablo 2 Destekleyici mekanlara yerleştirilecek ve entegre edilecek faaliyetlere örnekler

Eğitim	Korunma	Sağlık	WASH
Erken çocuk gelişimi	Ergen anneler için destek	Bakıcılar için MHPSS	Hijyen teşviki
Oyun seansları	Pozitif ebeveynlik uygulamalarının desteklenmesi	Doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası bakıma yönlendirme	Bebek banyosu
	Cinsiyete dayalı şiddet mağdurlarına destek	Evde sağlık uygulamalarının teşvik edilmesi	Bebek bezi değişimi ve güvenle bertaraf edilmesi
			Tamamlayıcı besinlerin hazırlanması ve saklanması üzerine eğitim

¹⁸ [Önerilen ekipmanlar listesi](#) için Save the Children'in IYCF-E Araçlarına bakınız.

¹⁹ Örneğin, Action Against Hunger'da Bebek Dostu Mekanların yerleştirilmesine MHPSS sektörü öncülük etmektedir.

IPINAGBABAWA
ONASYON NG IBA
bilang kapalit ng gat
RT lamang sa pinakamala
sina ng
of Health o l-
0916656297
sa

DESTEKLEYİCİ MEKANLAR KİMLER İÇİNDİR?

Destekleyici mekanlar kimler içindir?

Hamile kadınlar. Hamileliğin hangi aşamasında olduklarına bakılmaksızın, tüm hamile kadınlar gelebilir. İlk çocuğunu bekleyen kadınlara özel ilgi gösterilmelidir.

Bebekler (0-11 ay) ve küçük çocuklar (12-23 ay). Nasıl beslendiklerine bakılmaksızın, tüm bebekler ve küçük çocuklar destekleyici mekanlara gelebilir.

Anneler ve bebek ve küçük çocukların diğer birincil bakıcıları. Çocuğun biyolojik annesi olmayan bakıcılar da (ör. Baba, büyük anne, koruyucu anne) destekleyici mekanlara gelebilirler. Ancak, kadın erkek karışık mekanlar kadınların endişelerini açıkça paylaşmalarına veya çocuklarını emzirmelerine engel oluyorsa mekanın kullanımını arttırmak için erkeklerin girişinin kısıtlanması düşünülebilir. Örneğin, erkek birincil bakıcılar ile mekanın dışında (topluluğun içerisinde) ayrı bir alanda veya mekanda belirli saatlerde ilgilenilebilir.

Ek hususlar

Hamile ergenler ve ergen anneler hamile ve emziren kadınlara yönelik faaliyetlerde yer almaktadırlar. Ergenlerin erişimini artırmak için ergenlere özel mekanları, hizmet saatlerini ve/veya faaliyetleri göz önünde bulundurun.

Yaşça büyük çocukların varlığı aksatıcı olabilir veya hızla aşırı kalabalık yaratabilir. Bu nedenle, bu çocukların ilgili hizmetlere yönlendirilmeleri önerilir (ör. Çocuklara uygun mekanlar veya eğitim programları). Ancak, yaşça büyük çocukların bakılacağı alternatif güvenli mekanlar mevcut değil ise bu bakıcının katılımına engel olabilir veya yaşça büyük çocuğu risk altına sokabilir. Bu durumda, hedef grubun içerisinde olmasalar dahi, yaşlarına uygun hizmetlerin devreye alınması savunulurken, yaratıcı çözümler araştırılmalıdır.

Ana etkileycilere ve karar vericilere (ör. Büyük anneler, öğretmenler, babalar, topluluk ve inanç liderleri) topluluğa yönelik faaliyetler ile ulaşılabilir.

Çocuğu vefat etmiş bakıcılar çok hassas davranarak ve özel durumlarına saygı göstererek desteklenmelidirler. Gerekirse MHPSS hizmetleri ile bağlantıya geçmelerini sağlayın.

World Vision'ın [WAYCS rehberi](#) savunmasız grupların (ör. Azınlıklar, engelli bakıcılar ve

çocuklar) ihtiyaçlarının ön yargıyı ve daha fazla yabancılaşmayı sınırlayacak ve erişimlerine izin verecek şekilde sağlanmasının önemine dikkat çekmektedir (ör. Fiziksel erişilebilirliği, bilginin nasıl paylaşıldığını ve faaliyetlerin zihinsel engelli bir kişinin ihtiyaçlarına göre nasıl düzenlenebileceğini göz önünde bulundurun).

Bazı tür destekleyici mekanların daha geniş hedef kitlesi olabilir, örneğin World Vision'ın WAYCS modeli gereksinime göre üreme çağındaki tüm kadınlara, 59 aya kadar çocuklara ve anne olmayan ergen kızlara hizmet edebilir. IYCF köşeleri de genellikle sağlık tesisleri ve dağıtım merkezleri gibi daha geniş hedef kitleye hitap eden mekanların içerisine yerleştirilmişlerdir.

Kapasite sınırlı ise son çare olarak hedefleme kriterleri ayarlanabilir (ör. IYCF veya MHPSS zorlukları yaşayan bakıcılar ile sınırlandırmak).

Anne ve çocuk mekanları, Save the Children

GÖZLEM VE DEĞERLENDİRME

Destekleyici mekanlar gerçekleştirilen faaliyetleri raporlarlar ve faaliyetlerin kalitesini gözlemlemelidirler. Destekleyici mekanlara özel sonuç-seviye göstergeleri yoktur. Ancak, örneğin standart IYCF, çocuk ve anne ruh sağlığı ve

psikososyal sağlık göstergeleri gibi veriler toplanabilir. Aşağıdaki Referanslar bölümündeki [Gözlem ve Değerlendirme](#) altında rehber ve (kalite kontrol listeleri dahil) araçlar bulunabilir.

AŞAMALI SONLANDIRMA

Destekleyici mekanlar acil durumlar için kurulmuş geçici yapılardır. Acil durum geliştikçe gereksinimler düzenli olarak değerlendirmeli ve mekanların halen gerekli ve uygun olup olmadığına topluluğa danışarak karar verilmelidir. Topluluğa gerekli olmayan faaliyetlerin sonlandırılacağı bilgilendirmesi yapılarak, aşamalı olarak sonlandırma yapmak önemlidir. Hangi faaliyetlerin devam edecek hizmet ve programlara entegre edilebileceklerini göz önünde bulundurun. IYCF

danışmanlığının sağlık hizmetleri kapsamına alınıp alınamayacağını araştırın. Gerekirse eğitim sağlayın ve danışmanlık ve devir teslim için yeterli süre tanıyın. Mekandaki faaliyetlere katılan kadınların kendi topluluklarında bu faaliyetleri devam ettirmek üzere desteklenmesini gözden geçirin (ör. Anneler arası destek gruplarının oluşturulması veya akran danışmanlarının eğitilmesi).

BOŞLUKLAR

Bu teknik özeti hazırlanması esnasında aşağıdaki boşluklar not edilmiştir:

- Mevcut rehberliği uygulamaya dönüştüren kamuya açık herhangi bir küresel eğitim materyali bulunmamaktadır (ör. Destekleyici mekanın tasarımı ve uygulanması üzerine eğitim).
- Bakıcılar genellikle destekleyici mekanları takdir etseler de, bugüne kadar destekleyici mekanların etkilerine dair bulgular kısıtlıdır. Destekleyici mekan programlarının tekil öğeleri (ör. IYCF

danışmanlığı) hakkında bulgular mevcuttur ve bu faaliyetlerin bir araya getirilmesinin bir sinerji yarattığına dair bulgular da var, ancak destekleyici mekanlar içerisinde sunulan entegre müdahalelerin insani destek çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yazım tarihi itibarıyla Action Against Hunger tarafından sonuçları 2021'de yayınlanması beklenen bir araştırma yürütülmektedir. Bu araştırma farklı ortamlarda tekrarlanmalıdır.

İLAVE OKUMA VE KAYNAKLAR

İlave okuma ve kaynaklar

IFE Core Group (2017) Acil Durumlarda Bebek ve Küçük Çocukların Beslenmesi üzerine Operasyonel Rehberlik.
www.enonline.net/operationalguidance-v3-2017

Ana teknik referanslar

ACF (2014) Kılavuzu: Bebek Dostu Mekanlar – Acil durumlarda Hamile ve Emziren Kadınlar ve çok küçük çocukları için Bütüncül bir Yaklaşım.

www.actionagainsthunger.org/publication/2014/12/baby-friendly-spaces-technical-manual

World Vision (2012). Acil Durumlarda Emzirmenin Desteklenmesi: Bebek Dostu Çadırların Kullanımı

www.wvi.org/nutrition/publication/supporting-breastfeeding-emergencies

World Vision (2014). Kadın Ergen ve Küçük Çocuk Mekanları: Acil durumlarda kadın ve çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilmek www.wvi.org/health/publication/women-adolescent-and-young-child-spaces

Ülke deneyimleri

Action Against Hunger Lübnan– ACF Lübnan'ın bebek dostu mekanlar deneyimi üzerine eğitici özet

Erişim için pmoghames@lb.acfspain.org veya babarca@accioncontraelhambre.org ile irtibat kurun

UNICEF Somali ve TechRRT: <https://techrrt.org/2017/06/24/update-from-the-field-somalia/>

Alsamman, S. (2015). Ürdün'deki mülteci kamplarında bebek ve küçük çocukların beslenmesinin yönetilmesi. *Saha Değişimi* 48, Kasım 2014. Sayfa 85. www.enonline.net/fex/48/rapidresponseincroatia.

Ayoya ve arkadaşları. (2013). Büyük bir acil durumda emzirme uygulamalarının korunması ve geliştirilmesi: Haiti'deki bebek çadırlarından çıkarılan dersler. DSÖ Bülteni. www.who.int/bulletin/volumes/91/8/12-113936/en/

Camiling-Alfonso ve arkadaşları. (2015). Filipinler'de Acil Durumlarda Bebek ve Küçük Çocukların Beslenmesine (IYCF-E) katkıda bulunmak: bir STK bakış açısı. *Saha Değişimi* 50, Ağustos 2015. Sayfa 96.

www.enonline.net/fex/50/iycfphilippines

Dozio, E. (2019) Orta Afrika Cumhuriyetinde Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek ile IYCF'nin Bebek Dostu Mekanlar ile entegre edilmesi. Tech RRT Kapasite Güçlendirme Webinar Serisi için ACF.

<http://techrrt.org/resources/#webinars>

Hargest-Slade AC, Gribble KD. Sarsılmış ama yıkılmamış: 2011 Christchurch Yeni Zelanda depreminden sonra emziren kadınların desteklenmesi. *Breastfeed Rev.* 2015;23(3):7-13. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27183769/>

Modigell ve arkadaşları. (2016) Hırvatistan'da Save the Children'in IYCF-E Acil Müdahalesi. *Saha Değişimi* 52, Haziran 2016. Sayfa 106. www.enonline.net/fex/52/rapidresponseincroatia

Uddin, M ve Morris, K. (2019) Cox's Bazar, Bangladeş'teki Rohingya Kamplarında Aile Planlama Hizmetlerinin IYCF-E Anne Bebek Alanları ile entegrasyonu. Tech RRT Kapasite Güçlendirme Webinar Serisi için Save the Children <http://techrrt.org/resources/#webinars>

UNICEF (2010). Haiti'de Bebek Çadırları (video) www.youtube.com/watch?v=XX9HRC0c5g

World Vision (2014). Uganda'da Emzirme Köşeleri (video)

www.youtube.com/watch?v=FL5sPckQbbw&feature=youtu.be

Etkilerin bulguları

Action Against Hunger. BFS+: Gambella, Etiyopya'daki Nguenyiel mülteci kampında insani acil durumlardaki emziren kadınlar ve bebekleri için tamamlayıcı sağlık yaklaşımının süreç değerlendirmesi.

DOI: 10.13140/RG.2.2.16788.45449

Elisabetta, D. ve arkadaşları (2020). Bebek Dostu Mekanlar: Kamerun'da hamile ve emziren kadınlar ve bebekleri için bir girişim. *Journal of Mental Health and Psychosocial Support in Conflict Affected Areas.*

DOI: 10.4103/INTV.INTV_61_18

Gözlem ve Değerlendirme

ACF (2014) Kılavuzu: Bebek Dostu Mekanlar – Acil durumlarda Hamile ve Emziren Kadınlar ve çok küçük çocukları için Bütüncül bir Yaklaşım. Bölüm 4 – Bebek Dostu Mekanların Değerlendirmesi Sonuçlar ve Etki.

www.actionagainsthunger.org/publication/2014/12/baby-friendly-spaces-technical-manual

Action Against Hunger Lübnan– Gözlem ve Değerlendirme Proje Araçlarına Genel Bakış.

Rola Abdallah: rabdallah@lb.acfspain.org; Patricia Moghames: pmoghames@lb.acfspain.org

Action Against Hunger Lübnan – Ayakta Tedavi Sağlık Tesisleri için Bebek Dostu Değerlendirme Aracı.

Erişim için pmoghames@lb.acfspain.org veya babarca@accioncontraelhambre.org ile irtibat kurun

Save the Children (2016). Anne Bebek Alanları için Teftiş Kontrol Listesi. IYCF-E

Araçları. <https://resourcecentre.savethechildren.net/library/iycf-e-toolkit-chapter-eight-annexes-tools-templates-ve-ornekler>

Save the Children. IYCF-E Tesisleri için Teftiş Kontrol Listesi. IYCF-E Araçları. <https://resourcecentre.savethechildren.net/library/iycf-e-toolkit-chapter-eight-annexes-tools-templates-and-examples>

World Vision (2014). Kadın Ergen ve Küçük Çocuk Mekanları: Acil durumlarda kadın ve çocukların ihtiyaçlarının karşılanması.

Bölüm 5 - Örnek Mantıksal Çerçeve. <https://resourcecentre.savethechildren.net/library/infant-and-young-child-feeding-emergencies-iycf-e-toolkit-rapid-start-emergency-nutrition>

Bulgu / Araştırma

Action Against Hunger (2018). Araştırma İncelemesi. Örnek Olay Çalışması 6: Bebek Dostu Mekanlar Artı – İnsani Yardım Ortamlarında Emziren Kadınlar ve Bebekleri için Tamamlayıcı Sağlık Yaklaşımının Süreç Değerlendirmesi.

<https://knowledgeagainsthunger.org/wp-content/uploads/2019/06/Research-Review-Design-Final.pdf>

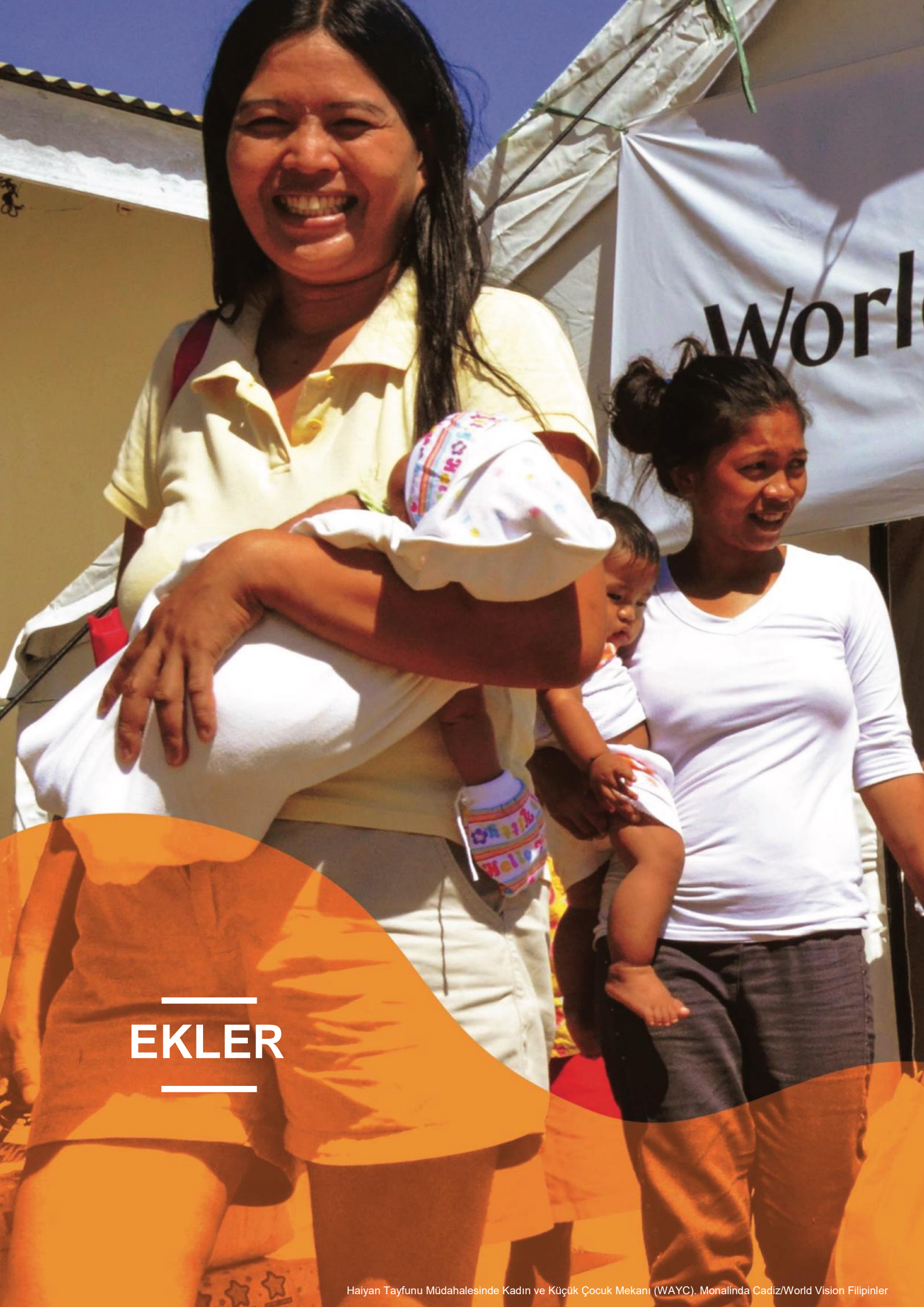
TEŞEKKÜRLER

Bu özet GTAM için Isabelle Modigel (ENN) tarafından hazırlanmıştır. Bu özete içerik sağlayan Save the Children, Action Against Hunger, World Vision International ve UNICEF'e teşekkür ederiz. Bu özete gerekliliğini belirlemedeki kıymetli rehberliği ve bazı üyelerinden girdi/içerik ve teknik geri bildirim sağlayan IFE Core Group'a ve kritik gözden geçirme sağlayan GTAM Merkez Ekibine de teşekkür ederiz. Özellikle Colleen Emary (World Vision International), Tanya Khara (ENN), Natalie Sessions (ENN), Yara Sfeir (Global Nutrition

Cluster), Brooke Bauer (Tech RRT), Emily Hirata (ADRA), Julie Tanaka (Samaritans Purse), Maryse Arendt (IBFAN), Alessandro Iellamo, Sarah O'Flynn, Christine Fernandes (Save the Children), Kate Golden, Bruno Abarcas, Elisabetta Dozio (Action Against Hunger), Linda Shaker Berbari (Independent/ENN), Michelle Branco (Safely Fed), Fatmata Fatima Sesay (UNICEF), Reuel Kirathi Mungai (UNICEF), France Begin'e (UNICEF) teşekkür etmek isteriz.

Global Technical Assistance Mechanism (Küresel Teknik Yardım Mekanizması) (GTAM) hakkında: GTAM, acil durumlardan etkilenen insanların beslenme hak ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla beslenme teknik yardımının sistematik, öngörülebilir, zamanında ve koordineli olarak sağlanması için 40'ın üzerinde Global Nutrition Cluster (Küresel Beslenme Kümesi) (GNC) ortakları tarafından desteklenen bir ortak hedef mekanizmasıdır. GTAM, Emergency Nutrition Network (Acil Durum Beslenme Ağı) (ENN), Global Nutrition Cluster (GNC) ve Technical Rapid Response Team (Teknik Acil Müdahale Ekibi) (Tech RRT) unsurlarından oluşan bir merkez ekip (GTAM-CT) ile işbirliği halinde çalışan UNICEF ve World Vision International (WVI) tarafından ortaklaşa yönetilmektedir. Ulusal ve bölgesel kapasiteler tükendiğinde çözülemeyen teknik sorunlar GTAM'a aktarılır. Soruna göre GTAM teknik tavsiyede bulunur, (Küresel Tematik Çalışma Grupları (GTWGs) ve DSÖ gibi normatif kurumlar aracılığıyla) mutabakat hedefli rehberliğin gelişimine yardımcı olur ve özelleştirilmiş teknik uzmanlık sağlar. GTAM, mümkün ve uygun olduğu sürece, mevcut teknik destek mekanizmalarını kullanmaya çalışır. Daha fazla bilgi için:

<https://gtam.nutritioncluster.net/>

EKLER

EK 1

DESTEKLEYİCİ MEKANLARIN TANIMLARINA ÖRNEKLER

Action Against Hunger'in BFS Rehberinden (2014) uyarlanan bir tanım

Bebek Dostu Mekan (BFS) Acil durumlarda çocuklara ve bakıcılarına (IYCF danışmanlığı, anneye psikososyal destek ve çocuğa psikososyal uyarı da dahil) kapsamlı bir müdahale paketi sunan bir bütüncül psikososyal program. BFS, bir çadır, bir baraka, bir oda ve bir sağlık tesisinde veya diğer bir uygun fiziksel alanda köşe olabilecek bir alandır. Bakıcıların ve hamile kadınların çocukları ile gelecek deneyimlerini paylaşabilecekleri, emzirebilecekleri ve eğitilmiş profesyonellerden oluşan bir ekipten destek ve rehberlik alabilecekleri bir alandır. BFS yalnızca emzirmeye ve çocuğa odaklanmaz – bu program altı bakım uygulaması²⁰ ile birlikte bebekler için anne sütü ikamesini (BMS) de kapsar. BFS'nin ana hedefi *çocuk/bebek bakımına destek olabilmek için anne/bakıcıya* destek sağlamaktır.

World Vision'in saha çalışanları için küresel rehberinden (2011) bir tanım

Bebek Dostu Çadırlar (BF Çadırları; diğer bir deyişle Bebek Çadırları): Annelerin emzirebildikleri, dinlenebildikleri, yemek yiyebildikleri ve emzirme ve beslenme konusunda uzman danışmanlık ve hedefe yönelik tavsiyeler alabildikleri güvenli ve stresi düşük mekanlardır. (NB: Burada kullanılan "çadırlar" kelimesi söz gelimidir çünkü bunlar bağımsız birimler, mevcut yapıların içerisinde mekanlar veya sadece kampın içerisinde belirlenen alanlar olabilirler.)

Save the Children/Tech RRT tarafından Etiyopya'nın Ulusal Beslenme Kümesi için geliştirilen rehberden bir bölüm

Anne Bebek Alanı (MBA): Annelerin emzirebildikleri, dinlenebildikleri, atıştırmalık ve su bulabildiği ve emzirme ve beslenme konusunda uzmanlardan bireysel ve grup danışmanlığı alabildikleri, güvenli ve stresi düşük mekanlardır. Anneler gün boyunca bu alanlarda bulunabilir ve aqşamları evlerine veya barınaklarına dönebilirler.

Etiyopya'daki acil durum örneğinde, bu alanlar aynı zamanda uygun tamamlayıcı beslenme ve bebek ve yeni doğan bakımı konusunda bilgi ve eğitim de sağladılar. MBA'ların ana faaliyetlerinden biri emzirme potansiyeline yönelik uzman değerlendirme ve gerekirse emzirmeye alternatif kaynaklar için bir sağlık tesisine yönlendirmedir.

UNICEF ve Tech RRT tarafından Somali'nin Ulusal Beslenme Kümesi için geliştirilen rehberden bir bölüm

Anne Bebek Alanları (MBA), ideal bebek ve küçük çocuk beslenme uygulamalarının danışmanlığı da dahil olmak üzere, hamile kadınlara, emziren annelere ve bakıcılara kapsamlı bir hizmetler paketi sunan fiziksel mekanlardır. Bu MBA'lar aşağıdakileri sunar:

- **Bekleme alanı** – yeni gelenlerin karşılanacağı, annelere onları nelerin beklediğinin anlatılacağı, anneye içecek veya atıştırmalık sunulacağı ve annenin faaliyetlere yönlendirileceğİ bir alan
- **emzirme alanı** – annelerin emzirebileceğİ ve hem anneler arası dayanışma sağlanabileceğİ, hem de grup danışmanlık seanslarının düzenlenebileceğİ sessiz, mahrem ve rahatlatıcı bir mekan
- **hijyen istasyonu** bez değişimi, bebek banyosu ve enfeksiyonu azamiye indirmek için diğere hijyen uygulamalarının olduğu, tüm bakıcıların kullanımına açık bir mekan
- **çocuk oyun alanı** – anne ve bebek oyun seansları ve anneleri ile birlikte gelirlerse daha büyük çocuklar için de oyun seansları sunar (sanat malzemeleri, bloklar ve oyuncaklar bulunur)
- **danışmanlık alanı** – anne bebek çiftlerinin değerlendirilmesi, emzirme ve süt gelmesi danışmanlığı, emzirilmemiş bebekler için danışmanlık, tamamlayıcı beslenme ve başka sorunlar tespit edilirse yönlendirme de dahil olmak üzere hamile ve emziren kadınlar ve bakıcıların bireysel danışmanlık ve destek almaları için.

²⁰ i) kadınların bakımı; ii) emzirme ve diğere beslenme uygulamaları; iii) psikososyal bakım; iv) hijyen uygulamaları; v) yemek hazırlanması ve saklanması; vi) ev sağlığı uygulamaları.

Cox's Bazaar, Bangladeş'te IYCF-E Teknik Çalışma Grubu üyelerince üzerinde anlaşılan tanımlar

IYCF Köşesi: i) Bir beslenme veya sağlık tesisi içerisinde emzirme ve uzman IYCF danışmanlığı için mahrem bir mekan. ii) Çocuk dostu bir mekan içerisinde emzirme için mahrem bir mekan. Danışman personelin mevcudiyetine göre bu hizmet uzman desteği sunmayabilir.

World Vision'in WAYCS üzerine küresel rehberliği (2013) tanımı

Kadın Ergen ve Küçük Çocuk Mekanları (WAYCS):

Kadın, ergen ve küçük çocuklara özel ihtiyaçları karşılamak için bir acil durum müdahalesinin başlangıç evresinde kurulur. Temel müdahale olarak IYCF-E için destek sunmak, sağlık ve beslenme ihtiyaçları için değerlendirme ve yönlendirme ve kadın, ergen ve küçük çocuklar için rekreasyon/sosyal mekanlar oluşturulması da içermek üzere bu modelin odağı özellikle sağlık ve beslenme üzerinedir. Her WAYC, topluluğa ve afet olayına özeldir. WAYC'ler, duruma göre korunma, geçinme, gıda güvenliği ve WASH da dahil olmak üzere diğer sektörleri de destekleyecek faaliyetler içerebilirler.

EK 2

DESTEKLEYİCİ MEKANLAR ACİL DURUMLARDA NEDEN GENELLİKLE GEREKLİDİR

Acil durumların ortak zorlukları	Destekleyici mekanların nasıl faydalı olabileceğine örnekler
Fiziksel stres ve bakıcının yorgunluğu (ör. Yeterli barınma veya içme suyu olmadan geçen uzun süreler)	Koruma ekibi tarafından sıcak ve yoğun bir noktaya yerleştirilen bir IYCF, annelere dinlenebilecekleri ve güvenli içme suyuna, besleyici atıştırıcılara ve şefkatli bakıma ulaşabilecek bir yer sunulması
Duygusal endişe ve psikososyal zorluklar	Düşük stresli bir mekan ve deneyimleri mahremiyet ile paylaşabilme olanağı, duygusal endişe içerisindeki insanların belirlenebileceği bir yer, rahatlama ve anne bebek bağlarını güçlendirici faaliyetlere katılma imkanı ve örneğin stres nedeniyle çocuğunu emzirme kabiliyetini etkilediği endişeli bir annenin uzman psikososyal ve IYCF desteğine erişim sağlayabilmesi ²¹
Rahat ve mahrem olarak emzirecek mekan bulunamaması (ör. Yer değiştirme veya kamplarda aşırı kalabalık)	Haysiyet ve rahatlama duygularının desteklendiği ve süt akışının teşvik edildiği, kadınlara özel mekan ve/veya mahremiyet sağlanması
Bebek besleme zorlukları ve bakıcı endişeleri	Uzman personel tarafından şartlara uygun, kişiye özel destek sunulması
Kötü sıhhi tesisat ve (ör. Yiyecek veya BMS'nin güvenle hazırlanması için) temiz suya erişim olmaması	Güvenli içme suyu (ör. Anne sütü üretimini desteklemek için ²²) ve daha büyük bebekler ve küçük çocuklar için tamamlayıcı gıdaların yedirilmesi/hazırlanması için hijyenik bir mekan sağlanması
Uygun olmayan veya güvensiz ürünlerin dağıtımı (ör. Süresi geçmiş BMS veya uygun olmayan bebek gıdaları)	Bağışlanan ürünlerin kullanım riskleri hakkında doğru bilgilerin dağıtılması. Daha güvenli alternatiflerin araştırılmasını da içeren anne ve bebeğin dikkatli değerlendirmesinden sonra kapsamlı bir destek paketinin bir parçası olarak sunulan ve kalite kontrol süreçlerinden geçmiş, yaşa uygun anne sütü ikamelerinin kontrollü, hedefe yönelik ve dikkat çekmeden sağlanması ²³ . (Bu hizmetin amacı emzirmenin yerine geçmemeye dikkat ederek riskleri bertaraf etmektir.)
Bebek ve küçük çocuklar için güvenli oyun mekanlarının bulunmaması	Anne ve bebek bağlarının gelişmesine ve iki yaş altı çocukların gelişimine katkıda bulunmak için yaşa uygun ve temiz oyuncakların olduğu denetimli bir oyun mekanına ve uzman rehberliğine erişim
Sosyal ağların ve topluluk yapılarının kesintiye uğraması, sosyal desteğin kaybolması, bakıcının yalnızlaşması	Diğer anne/baba/bakıcılar ile iletişim kurarak deneyimlerin paylaşılabilmesi ve dillendirilebileceği bir mekan. Topluluk oluşturmak ve huzur sağlamak için bir fırsat
(IYCF de dahil olmak üzere) sağlık ve beslenme hizmetlerinin aksaması	Anne beslenmesi ve tamamlayıcı beslenme, anne ve çocuklarının beslenme durumunun takibi ve gerekirse belirlenen sağlık ve beslenme hizmetlerine yönlendirme için grup eğitim seanslarının düzenlenmesi
Eğitim ve bilgiye erişimin azalması	Mevcut diğer hizmetler hakkında bilgi de dahil olmak üzere, doğru bilgilerin sağlanması
Hizmet sağlayıcıların yoğun iş yükleri ve farklı önceliklerinden dolayı IYCF'nin önceliğinin azalması	Kalabalık bir sağlık merkezinde bu işe tahsis edilmiş personel ile bir IYCF köşesinin yerleştirilmesi, doğum öncesi ve doğum sonrası bakımlarının bir parçası olarak ebelerin kadınları IYCF'e yönlendirmelerini hatırlatır.

²¹ Stres altındaki kadınlar kendi çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayacak kadar anne sütü üretebilirler ancak stres geçici olarak anne sütünün akışını engelleyebilir ve/veya annenin bebeğini memeye götürme sıklığını azaltabilir. Her iki faktör de uygun destek sağlanmaz ise anne sütü üretiminin kademeli olarak azalmasına yol açabilir. Acil durumlarda bu etkiye destekleyici bir ortam ve emzirme ve MHPSS faaliyetleri hakkında doğru bilgi sağlayarak karşı konulabilir (ör. Gevşeme müdahaleleri ve anne bebek bağı oluşturma faaliyetleri).

²² Dehidrasyon üretilen anne sütü hacmini olumsuz etkileyebilir ancak bu hızla geri kazanılabilir.

²³ Emzirmeyi korumak için, OG-IFE ve [Anne Sütü İkamelerinin Pazarlanmasında Uluslararası Kurallar](#) (veya ulusal eşdeğerlerinin) hükümleri çerçevesinde, mahremiyet içerisinde (ör. Ayrı bir odada veya buna ayrılmış hizmet saatleri içerisinde) yapılamıyor ise BMS ve bununla ilgili malzemeler destekleyici mekanlarda sunulmamalıdır.

EK 3

DESTEKLEYİCİ MEKANLARIN KURULMASINDAKİ AŞAMALAR

Lütfen aşağıdaki tablonun mevcut rehberlerin bir birleşiminden ziyade GTAM IYCF-E Küresel Tematik Çalışma Grubu (GTWG) üyelerinin katkılarına temel olarak hazırlandığını göz önünde bulundurun.

Destekleyici Mekanların Kurulmasındaki Aşamalar			
Hazırlık	Değerlendirme	Kurulum	Uygulama
Acil durum öncesi IYCF uygulamaları ve IYCF politikalarını belirleyin	Değerlendirme ve durum analizi yapın Hangi hizmet/faaliyetlere talep olduğunu/ihtiyaç duyulduğunu belirleyin Hizmete ihtiyaç duyan hamile kadın ve iki yaş altı çocuk sayısını ve gerekli mekan sayısını belirleyin	Mekanda sunulacak hizmetlerin tam listesini belirleyin	Faaliyetleri/hizmetleri gerçekleştirin
Destek hizmetler ve potansiyel yönlendirme yollarını haritalayın	Mevcut destek hizmetlerini ve yönlendirme yollarını doğrulayın	Mekanda sunulmayacak olan hizmetler için yönlendirme mekanizmaları kurun	Yönlendirme yapın
Hazırlık planlarında (ör. Kamp planlaması) fiziksel alan ayrılmasını savunun	Uygun konum ve yapıları belirleyin	Fiziksel mekanları inşa edin ve kurun (ısıtma/soğutma mekanizmaları dahil)	Fiziksel mekanların bakımlarını yapın
Malzemeleri önceden konumlandırın (materyaller ve ekipman)		Hizmetleri yerine getirmek için gerekli malzemeleri temin edin	Malzemelerin envanterini tutun ve stok seviyelerini gözlemleyin
Eğitim müfredatı geliştirin Eğitim/işe uyum eğitimi gerçekleştirin (tüm sektörlerde)	Hızlı kapasite haritalama egzersizi gerçekleştirin	Eğitim müfredatını güncelleyin/duruma uyarlayın Personel işe alın ve eğitin	Destekleyici gözetim, iş başında eğitim ve/veya hatırlatma eğitimleri gerçekleştirin
Standart operasyon prosedürleri hazırlayın (SOP'lar) (ör. Çocukların korunması, enfeksiyon önleme kontrolü)		Güvenli içme suyu kaynakları ve el yıkama tesisleri sağlayın SOP'ları gözden geçirin ve güncelleyin	SOP'ları gözden geçirin ve güncelleyin
Duruma uygun IEC materyalleri derleyin	Riskli uygulamaları, sık dile getirilen bakıcı endişelerini ve sorularını belirleyin ve efsaneleri ve yanlış anlaşılımları önleyin	IEC materyallerini güncelleyin, test edin ve basın	
Programlama ve gözetim araçlarını derleyin		Topluluk/hizmet geri bildirim mekanizması ve takip sistemi kurun	Ana göstergeleri (aşağı bakınız) ve karşılaşılan sorunları geri bildirim olarak takip edin
		Paydaşları duyarlı hale getirin ve topluluğu harekete geçirin	Duyarlı hale getirme ve harekete geçirmeyi sürdürün

EK 4

DESTEKLEYİCİ MEKANLARIN FOTOĞRAFLARI

Anne Çocuk Alanı – Save the Children Somali

Rohingya Müdahalesi sırasında Cox's Bazaar'daki Anne Bebek Alanında grup eğitimi. Save the Children Bangladeş

IYCF Köşesi. Save the Children Kolombiya

Haiyan Tayfunu Müdahalesinde Kadın ve Küçük Çocuk Mekanı (WAYCS). Monalinda Cadiz/World Vision Filipinler

Anne Bebek Alanında süt gelmesi desteği. Save the Children Suriye

Anne Bebek Alanında Bebek Banyosu. Save the Children Suriye

Arsal, Lübnan'da Bebek Dostu Mekan, 2020. Joelle Asaf /Action Against Hunger

Arsal, Lübnan'da Bebek Dostu Mekan, 2020. Joelle Asaf/ Action Against Hunger

Kamad llaws, Lübnan'da kalabalık bir sağlık tesisinde IYCF Köşesi, 2020. Amani El Bast/Action Against Hunger

Suriye'de babalar grubu. Save the Children

IYCF köşesi, Kuzey Nijerya, Mayıs 2020. UNICEF

Topluluktaki IYCF-E faaliyetleri, Kuzey Nijerya, Mayıs 2020. UNICEF

Emzirme destek köşesi, Cox's Bazar. UNICEF

Emzirme destek köşesindeki önemli mesajlar, Cox's Bazar. UNICEF

BESLENME İÇİN KÜRESEL TEKNİK DESTEK MEKANİZMASI